

Особливості функціонально-планувальної організації православних монастирських комплексів з урахуванням розміщення зон психологічної реабілітації

О. О. Савченко, *Полтавський національний технічний університет ім. Юрія Кондратюка*,

Мета доповіді: дослідити особливості функціонально-планувальної організації православних монастирських комплексів та можливість формування зон (закладів) психологічної реабілітації в їх структурі.

Вступ. Швидкий темп життя, який притаманний сучасному урбанізованому середовищу великих міст, породжує фактори, які здатні вивести людину зі стану рівноваги. Ці фактори приводять до постійних стресових станів короткочасного та тривалого характеру та виникнення психологічних та фізичних відхилень у стані організму людини. Як наслідок цього виникає ряд психічних та соматичних захворювань. Більша частина населення самотужки не здатна позбавитись цих захворювань і потребує психологічної та медичної допомоги, яка полягає у своєчасній профілактиці та лікуванні.

Основна частина. Структура медичних закладів психологічного лікування та відновлення (амбулаторні та стаціонарні медичні заклади, центри психологічної реабілітації, приватні медичні заклади) дозволяє населенню частково відновити своє психічне та фізіологічне здоров'я, але у багатьох випадках неможливість усунення шкідливих факторів зменшує лікувальний ефект. Дуже актуальним є розміщення подібних закладів на ізольованих територіях (в структурі позаміських рекреаційних та духовних центрів, та зокрема монастирських православних комплексів).

Монастирські комплекси з давніх часів відігравали значну роль у житті суспільства, зокрема виконуючи рекреаційну функцію для населення. Велика кількість людей відвідувала їх з метою духовного відновлення, яке здійснювалося за допомогою відвідування богослужіннь, ландшафтотерапії у монастирських садах, спілкування з ченцями, прилучення до їх життя та праці. Ця практика поширюється й у наші часи. Постає необхідність у вивченні планувальної організації монастирів з метою формування зон психологічної реабілітації в їх структурі. Специфіка функціонально-планувальної організації монастирів, що базується на таких принципах [1]:

- чітке групування забудови за функціональною ознакою та супідрядністю її у середині функціонально-планувальних зон та поміж ними (головна площа та культові споруди, житлова частина, господарча частина);
- концентричність поясів забудови, пов'язана з історичними етапами формування монастирських комплексів;
- відокремлення собору як головного ядра монастиря, орієнтація на нього основних споруд;
- прагнення до геометричної правильності окреслень монастирського комплексу;

а також консервативність православної сакральної архітектури вимагають досконалого вивчення. Це б дозволило чітко визначити принципи та прийоми формування (в межах території та поза межами; як окрема споруда, сблоковано або в існуючих монастирських спорудах) зон (закладів) психологічної реабілітації. Формування подібних зон надало б змогу більш ефективно проводити психологічну реабілітацію для населення без втручання у життєдіяльність монастирської громади, надало б додаткового поштовху для розвитку монастирів та мережі лікувально-оздоровчого та духовно-паломницького туризму на території України.

Висновки. Проаналізувавши специфіку та сутність діяльності монастирських комплексів, необхідно визначити можливість формування таких закладів (зон) у їх структурі. Потрібно визначити принципи формування цих зон у планувальній структурі комплексів без втручання в їх життєдіяльність, без порушення ізольованого життя мешканців монастиря тощо.

Література

1. Мірошник Н.С. Православні монастирські комплекси України (Принципи функціональної і естетичної реабілітації). Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата архітектури. Київ. 1999.